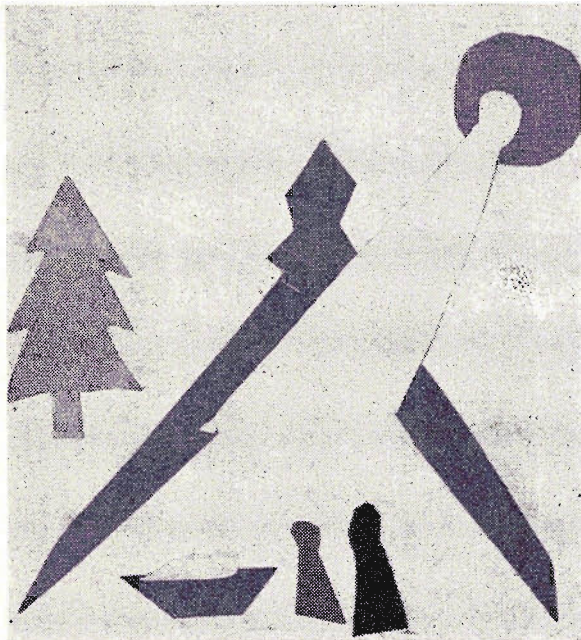

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

Веселих Свят Рідзва Христового
і

Щасливого Нового Року
бажають „Веселці”

Наталка, Одарка й Дмитрик Турченко

Леся Решетівська з Брадфорду, Йоркшир (Англія), пише: „Дорога „Веселко”! Мені і всій п'ятій класі дуже подобаються Твої казки. Ми читаємо Тебе кожного місяця в класі. У „Веселці” за лютий м.р. була дуже цікава новинка про те, як американські діти в Інкстері писали про Україну і зробили українську ляльку. Також мені сподобалася казка „Сльоза” в січневому числі. У кожному числі „Веселки”, яке я читаю, надруковані гарні казки, оповідання, вірші та загадки. Дякую Тобі, „Веселко”, за Твій труд!

Відповідь Редакції: Дорога Лесю! І ми дякуємо Тобі за Твоє признание. Напиши до дітей в Інкстері, які зацікавилися Україною. Вітай!

Анна Кордюк і Людмила Шанга, з яких одна має сім, а друга шість років, подиктували такого листа: Дорога „Веселко”! Минулорічні вакації ми провели в українській оселі УНО в Гокстоні. Під час вакацій влаштували імпрезу. Уклали програму, пошили з очерету одяги й запросили гостей. Ми співали, танцювали та інсценізували казку „Про двох цапків і дві кізоньки”. Після закінчення нашого виступу п-ні Криштальська провела збірку на пресовий фонд „Веселки”. Ми обидві дуже любимо „Веселку” і посилаємо на її видавничий фонд два долари, зібрані на імпрезі.

Відповідь Редакції: Славно, любі Діти! Ви гарно й корисно провели свої вакації. Дякуємо за пам'ять про наш журнал.

РОЗГАДАЙМО!

ДИВНЕ КРУЖАЛО

Синя-синя хустина, Ясністю засяло.
На хустині синій Ввесь день по хустині качається,
Золоте кружало Людям усміхається.

В. Д.

ХТО Я?

Я біжу серед рівнини, І хоча я не скляна,
Можу рухати машини, Я, мов дзеркало, ясна...
Можу я тягар важкий Хто я? Відгадай!
Просувати залобки.

ХТО ВІН?

Музикант, оповідач і співає сольо,
А поглянь лише, хто він — скринька тільки й коло.

Дві голови має, та один лиш хвіст,
А ніг має шість.
Що воно за диво? Хто з вас відповідь?

Хоч його не бачимо,
Але силу має,
Гонить хмари в небі,
Дерева ламає.

Вдень маємо дві ноги,
Вночі ніг не маємо,
Всеньку ніч терпляче
На ноги чекаємо.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ГРУДЕНЬ ц. р.: ДИВ-НІ ПТАШКИ: сніг. ЯКІ ЦЕ ГУСИ? Сніг. ЧУДЕСНІ КОНІ: ковзани й лід.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими Ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи П. Холодного
“THE RAINBOW” — “VESSELKA”

Published monthly, except June to September Bi-monthly
at Jersey City, New Jersey.

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J., 07303

Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
П. Холодний — Христос родився...!

В. ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

М. КАЛИТОВСЬКА

Ілюстрація Л. ГУЦАЛЮКА

ДАР ВІД УКРАЇНИ

Цілий світ без міри звеселився,
Як Ісус маленький народився —

Не в палаті на м'якій перині,
А у яслах на пахучім сні.

Перші до Господньої Дитини
Пастушки прибігли з полонини —

Перші Сина Божого вітали,
На сопліці коляду заграли —

Поклонились Божому Дитятку,
Принесли у дар йому ягнятко.

Йдім і ми до Божої Дитини,
Принесім їй дар від України.

Принесім свою любов дитячу
Та молитву щирю і гарячу —

І просім маленького Месію:
„Україні, Христе, дай надію!

Силу дай збороти лихо люте,
Волю-долю поможи здобути!”

Словничок: без міри — дуже; по-
лонина — пасовисько на верху гори; Месі-
сія — Спаситель, визвольник.

ЯК ІСУСИК НАРОДИВСЯ...

Як Ісусик народився,
Світ увесь розвеселився.
До маленького Дитятка
Спішать люди і звірятка —
Навіть зайчики куценькі
І сернятка молоденькі,
І лисички, й вивірки
І маленькі дітоньки.
А під ними білий сніг
М'яко кожушком приліг.

СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ, ПРИХИЛЬНИКАМ
І ЖЕРТВОДАВЦЯМ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
— бажать —
ВИДАВНИЦТВО Й РЕДАКЦІЯ „ВЕСЕЛКИ”

ЗАЙЦЕВА ЯЛИНКА

Захотів заєць своїм дітям ялинку зробити. То був старий і мудрий заєць. Два роки прожив він серед людей, пив і їв з їхніх рук і на багато всяких див надивився. Бачив, як люди привозили ялинку з лісу, таку пахучу й зелену. А ввечері цього дерева не можна було пізнати. Воно стояло на підлозі, сягало верхівкою стелі і сяло, мов усі зірки з неба впали на нього. А які прикраси висіли на гілках! І метелики, і квіти, і сунички, і грибки... Заєць дивувався. Він знав, що взимі нема ні метеликів, ні квітів, ні суниць, але це йому подобалося.

І от, коли заєць утік від людей додому, він теж захотів мати ялинку.

— Іду я, дітки, в ліс! — сказав до своїх зайченят, взяв сокиру на плече й вийшов.

У лісі було тихо-тихо. Ялини понакладали на себе новенькі білі шапки, прикрашені блискучими крижаними кульками, і дуже пишалися ними.

— Нам зовсім не зимно, ми любимо зиму! —

говорили березам і показували їм свої мохнаті зелені лапи в теплих рукавичках з найбільшого снігу.

Але берези також не тремтіли від холоду. На їх тонких вітах, мов кожущок, лежав сніг, і їм було тепло й затишно.

Ялини найбільше любили зиму. Взимі вони могли так далеко бачити. А влітку загороджували їм вид дерева своїм зеленим листям, що так пишалося красою і голосно шуміло. Ялини стояли тоді смутні й тихі, і пташки обминали їхні колючі віти. Взимі все було інакше. До них прибігала в гості білочка й питала пошепки, чи мають вони ще смачні шишки. Стрибала по їх вітах, навіть не струшуючи снігу. Приходив заєць і гриз кору. Це не було приємно, але він гриз мало, а дякував так багато й щиро.

Сьогодні ялини були здивовані: заєць прийшов з сокирою. Вона стирчала за пояском його кожущини, і він виглядав дуже войовничо.

— Що ти хочеш робити? — спитали ялини.

— Хочу зрубати ялинку й занести своїм дітям! — відповів заєць.

— Ха-ха-ха! — засміялись ялинки — Ха-ха-ха! Таж у нас стовбур утросе грубший за тебе самого, і ми в сто разів вищі за тебе!

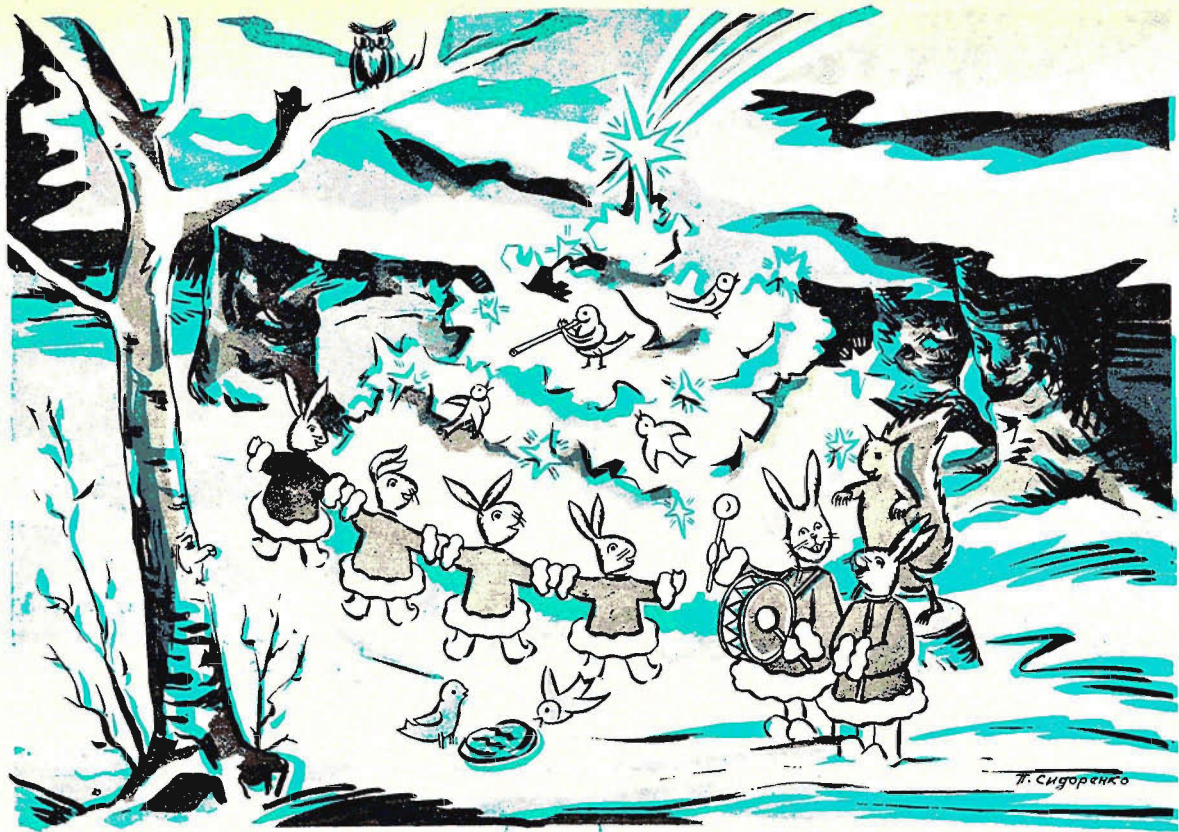
— Ха-ха-ха! — засміялись берези.

Але заєць раптом побачив крислагу ялинку. Вона була така маленька, зелена та кругла, мов головка капусти.

— Оцю й зрубаю! — зрадів і підійшов до неї.

Ялинка затремтіла. Вона не хотіла, щоб її рубали. Їй хотілося рости, стати такою великою і гарною, як її сестри, і дивитися на зірки.

— Не займай маленької! — сердито зашуміли ялини і сипнули на зайця гострими шпильками, а білка з верховіття кинула на нього шишкою.

— Не руш, бо ніколи не дамо тобі ні шишок, ні кори!

— Не руш, бо не дамо тобі тіні в спеку! — зашуміли берези. — Ніколи не сховаємо тебе в своєму дуплі від старого вовка!

— Не рухай ялинки, — заскрипів сніг, — бо я ніколи не відкрию тобі смачної трави!

— А я не буду вколисувати до сну твоїх дітей! — сказала синичка.

Зайчик розгубився.

— Алеж люди рубають ялинки! — сказав він.

— Так, люди рубають, — відповіли ялини, — але вони не вміють розмовляти з нами.

— Правда, — сказав заєць, — але я обіцяв своїм дітям ялинку. Вони подумують, що я обманув їх.

— А ти приведи їх сюди, і ми влаштуємо ялинку тут! — порадила білка. — Я принесу горіхів.

— Ми дамо шишок і срібних кульок! — сказали ялини.

— А я буду співати! — заявив снігур.

— Я буду грати на флейті! — озвалась синичка.

— І діти потанцюють! — додала білка.

Мудра була ця стара білка з круглими, веселими й блискучими очима.

Заєць прийшов додому, розповів усе як слід.

Зайчиха похвалила його, а зайченята почали танцювати.

— Ми йдемо в ліс на ялинку! Ми йдемо в ліс на ялинку! — вигукували вони.

Ледве дочекались вечора. Вже стемніло, коли зайцева сім'я рушила в ліс. Попереду йшов заєць з кривим ціпком, за ним зайчиха з величезним святочним пирогом, а за нею зайченята.

У лісі тихо. Над деревами синє небо, як замерзле озеро, і на ньому блищать золоті зірки. І одна така гарна, велика відсвічує блакитним променем. Від неї світло спадає в ліс, сріблить кожне дерево й кущ, аж здається, що вони вирізьблені з сяйного срібла.

— Ах, як гарно! — сказав заєць.

А на галявині вже чекали ялини і маленька ялинка, що була кругла, як головка капусти. Великі ялини нахилили голови, щоб подивитись на неї, і маленька кругла ялинка вперше побачила зірки. Вони були такі блискучі й гарні, що ялинка затремтіла. Крижинки відразу задзвеніли на ній, як музика, і засяяли, бо в них відбилосся світло зір.

— Гей, яка гарна ялинка! — закричали зайченята і спинились перед нею.

— Яка прекрасна ялинка! — сказала білка й почепила на ній посріблені морозом горіхи.

— Чудова маленька ялинка! — сказали ялини і кинули їй на віти кілька блискучих від інею шишок.

(Закінчення на стор. 6-ій внизу)

ГОРЯТЬ СВИЧЕЧКИ НА ЯЛИНЦІ...

Пахучу зелену ялинку
учора внесли до світлиці.
Я бігла туди шохвилинки
і нюхала, й гладила глицю.

Вночі білий янгол маленький
зійшов якнайвище на гілку,
і сам на верхівку тоненьку
повісив золочену зірку.

Горять свічечки на ялинці,
бальончики звисли разками,
усім нам дарунки й гостинці
в пакунках лежать під гілками.

Дідусь, і матуся, і тато
співають різдвяну колядку.
Я теж помагаю співати,
щоб славити Боже Дитятко.

Пояснення - словничок: глиця, шпильки — голочки таких дерев, як ялина, смерека (needle of a tree).

ЗАЙЦЕВА ЯЛИНКА

(Закінчення із стор. 5-ої)

А в той час з неба впала маленька зірочка й обсіпала ялинку золотими іскорками.

— „Я ніколи не забуду цього, коли виросту! — подумала маленька ялинка. — Я буду завжди берегти в собі ці світляні іскорки!”

— „І подумати, що я міг її зрубати! . . .” — прошепотів з острахом заєць і помахав вухами.

Зайчиха поставила пиріг прямо на сніг — адже сніг був білий, як найкращий різдвяний обрус. Десь тихо заграла флейта. То прилетіла синичка. Заспівав снігур, а старий заєць почав ляска бити в барабан. Зайченята побрались за ляска і почали танцювати навколо ялинки й співати:

В тихий Вечір Святий	То ялинка блищить,
Вся у зорях блакить,	Прикрашає лісок,
А у нас золотий,	А над нею летить
Ясний вогник горить.	Срібний сніг із хмарок.

І сніг справді летів — такий тихий, немов срібні зірочки спадали з неба і кружляли разом із звірятами кругом ялинки.

А на снігу, як на обрусі, стояв пиріг і чекав . . .

Пояснення-словничок: стеля — ceiling; сокира — axe; крижаника — малий кусень криги-льоду, тут бурулька (icicle); крижаний — льодовий (icy, glacial); береза — birch; шишка — fir cone; стирчати — стриміти (to jut out, to stick out); стовбур — стовбурина (trunk, stem, bole); займати — тут зачіпати (to touch); дупло — порожнеча в стовбурі дерева (hollow); флейта — сопілка, дудка (flute); ціпок — палиця, костур (stick); пиріг — печиво з начинкою (pie); обрус — скатерть, настільник (table-cloth).

Я Л И Н К А

Ми ялинку принесли
Аж з того лісочка
І поставили її
На ослін в куточку.

Скільки іграшок, прикрас
Діти назбирали!
І горіхів золотих,
Яблук і мигдалів!

Павутиння золоте,
Ланцюжки сріблясті,
Різні кулечки, дзвінки,
Зорі променясті!

А найкраще над усе —
Янгол на верхівці,
І під гіллячком вертеп,
При самій долівці.

Мати Бсжа і Дитя —
Наш Господь ласкавий —
Ждуть від нас і колядок
Й добрих діл на славу!

Ослін — лавка, стільчик.

ХАЗЯЙНОВИТІСТЬ У ТВАРИН

Хазяйновитістю відзначаються не тільки люди. Також деякі тварини бувають хазяйновиті, а це видно хоч би з того, як вони заготовляють харчі на зимову пору.

У міських парках вивірки-білки радо беруть з рук людей горішки, розгризають зубами тверду шкаралупку і видають смачні зернята. Але, коли вивірка не голодна, то бере горішка в зуби, ніжками вигрібає в землі ямку, кладе туди горішка, загортає і притоптує ніжками. Потім біжить по другому горішка і робить те саме. Це так вивірки складають харчі на зимову пору, бо на зиму вони не засипають так, як ведмеді, борсуки, кажани та деякі інші тварини. Вивірки сплять узимі в дуплах тільки під час великого холоду або негоди, а в погідний день виходять і шукають поживи, що їй восени собі заготовили.

По лісах, де ніхто не дає вивіркам готових горішків, вони збирають горіхи ліщини, бука, дуба й ховають у дуплах дерев, у землі між корінням або під листям, що опадає з дерев. Узимі вони вишукують свої харчові комори і заспокоюють голод. Також ранньою весною стають їм ці харчові комори у великій пригоді, бо по довгій зимі вивірки голодні, а свіжої їжі ще нема.

Не раз буває, що комори вивірок грабують інші тварини — лісові миші, дятлі чи сойки. Буває, що вивірка не може відшукати своїх горішків, і навесні вони проростають. Так вивірки несамохіть сприяють росту лісів.

Вивірки вміють зберігати на зиму також гриби. Вони виривають гриби з корінцем і ховають в дупла дерев або у розвилини галузок. Гриби на сонці висихають, і взимі вивірки мають засушені гриби.

На полях і степах України живуть у норах хом'яки та ховрашки, невеликі тварини-гризуни. Вліті й восени вони влаштовують у своїх домівках під землею справжні склади зерна, бо взимі на полях, укритих снігом, нічого їстівного не знайдеш. Бувало, що в таких складах знаходили до сорока фунтів збіжжя. Як же вони збирають зерно? У роті мають хом'ячки мішечки, в які ховають зерно, зібране з колосків. У своїх підземних домівках випорожнюють ці мішечки і засипають збіжжя на одно місце.

На Україні живе ще звірок-гризун — бабак або байбак. Його називають також „свистуном”, бо в небезпеці вартовий бабак свистом дає знак „бережись!” — і вся їх громадка ховається в норах-сховках. Бабаки всю зиму сплять у своїх лігвах, а щоб було м'яко спати їм і їхнім діткам, то

ще вліті зносять туди суху траву. Можливо, що, коли не стає зерна, заспокоюють голод також сінцем.

Кроти, тваринки, що все життя проводять у землі, живляться залюбки хробаками-дощівницями. Коли наловлять їх багато, не з'їдають усіх, а відкладають частину на пізніший час, бо лови не завжди вдаються. Щоб хробаки не втекли, кроти відгризають їм голівки, бо голівками хробаки проверчують у землі собі дорогу. Цікаво, що ці хробаки і без голівок можуть жити, але вже не можуть утекти.

Є також хазяйновиті птахи, що вміють заготовляти припаси поживи на зиму. Згадаймо хоч би малого пташка, що бігає по стовбурі дерева, мов дятель. Зветься він „ковалик”. Він ховає насіння соняшника у щілини кори дерев і накриває їх мохом, щоб не було видно. Взимі навідується до своїх схованок. Але часом забуде, де сховав їжу, навесні насіння під корою проросте і — диво! — на дереві появляється соняшник.

Сорокопуди живляться комахами, молодими мишками, малими пташками. Вони настромлюють свою здобич на колючки глоду, тернини чи дикої груші, і тому англійці називають їх *butcher-bird*, птах-різник. Тваринки висихають на сонці, і згодом сорокопуди живляться таким „сушеним м'ясом”.

Навіть комахи заготовляють собі їжу на чорну годину, себто на час, коли нема де знайти поживи. Бджоли зносять мед до щільників у вуликах. Так само роблять оси, джмелі, терміти, а мурашки такі мудрі, що вирощують цілі „плянтації” грибків та деяких дрібних рослин, щоб мати завжди під рукою свіжу їжу.

Хто навчив тварин хазяйновитости? Тварини не мають такого розвиненого мозку, як люди, але вони мають свій вроджений розум, так званий інстинкт, який допомагає їм уникати небезпек і забезпечувати собі життя.

Пояснення-словничок: хазяйновитість — господарність, уміня господарювати (*thrift, frugality*); шкаралупа горіха — *nutshell*; борсук — *badger*, хом'як — *hamster*, ховрах, ховрашок — *earless marmot* і бабак — *steppe marmot* — все це гризуни, що живуть у норах; кажан, лялик — *bat*; ліщина — *hazel-tree*; бук — *beech-tree*; комора — приміщення, де зберігаються харчі (*granary, pantry*); дятель — *wood-pecker*; сойка — *jay*; розвиллина — місце, де одна галузка поділяється на дві (*fork*); сіно, сінце — суха трава (*hay*); кріт, множина — кроти (*mole*); хробак, червяк — *worm*; проверчувати — свердлити (*to bore, to drill*); їстівний — придатний до їжі (*edible*); мох — рослина (*moss*); сорокопуд — *bumble-bee*; здібність — здатність (*capability*); сорока — птах (*magpie*); ворона — *crow*.

КНИЖЕЧКИ ПІД ЯЛИНКОЮ

Під різдвяну під ялинку
Книжечок несу торбинку
Для Марусі, Орка, Лізи,
Щоб читали скільки влізе.

Чорт хотів украсти їх,
Бо читати, — каже, — гріх!
Молитовника я мав,
Ним антишка геть прогнав.

Він сховався в пеклі швидко,
Навіть хвостика не видко.

Ось „Букварик” я малий,
А, О, Е учу дітей.
Хто мене не буде знати,
Як йому казки читати?
Гей, малюта, всі сюди,
Я навчу вас без біди!

Я, ведмідь, до вас р-р-ре-ву,
В книжці цій собі живу.
Тут зі мною вовк, і білка,
І сова, і джміль, і бджілка,
І пригод у нас багато —
Прочитайте хоч у свято!

Ось я відьма-чарівниця!
Трохи страшно? Не дивниця!
На міглі лечу я в світ
То на захід, то на схід.
Тут про мене диво-казка,
Прочитайте но, будь ласка!

Я козак ще й Невмирака,
Щабля — це моя відзнака.
В книжечці оцій сиджу,
Ворогів на мак товчу.
Прочитай мене, так-так —
Будеш, як і я, козак!

Я ходунчик-мандрівник,
До мандрівочки привик,
Цілий світ я об'їжджаю,
Всі країни оглядаю
Й вас візьму з собою в світ —
Тільки книжку розгорніть!

Я летун-астронавт,
Не цікавий вже до авт —
У ракеті я лечу,
До планет у гості мчу.
— Хочете і ви летіти?
Прочитайте ж книжку, діти!

МУЗИКИ

Вулицями Львова гуляє січень. На хідниках, бульварах, у парках — скрізь лежить сніг, а дерева й пам'ятники замаянні білим, пушистим інеєм.

Ранок. Семенко, Миколка та їх малі друзі-школярі у ватяних плащах, в теплих шапках і черевиках біжать тротуарами. Мороз так розмалював їх личка, що від рум'янців вони аж горять. Всі поспішають до школи. А там, у клясах, тепло, затишно, там кожний має своє місце на лавці.

У клясу входить учителька. Вона поправляє на носі окуляри і починає прецікаву розповідь про мандри великого українського філософа, Григорія Савича Сковороди. Цей мандрівний учений обійшов усю Україну. Бачив багато різних див. Діти слухають оповідання, затаївши подих. Слухають і мріями-думками мандрують за Сковородою.

Семенко дивиться у вікно. Але він не бачить розмальованих чудернацькими срібними картинками шибок, на які сідають білі, мов метелики, сніжинки. Він не чує, що у вікно, мов запізнілий незнайомий подорожник, б'ється-стукає вітер. Семенко уважно слухає вчительку.

В цю хвилину на коридорі заторохтів розбитий дзвінок. Починалася перерва. Діти галасливою юрмою вискочили з кляси. І тут же всі почувли спів і музику, що доходили з вулиці. Миколка та Семенко чимскоріше сходами побігли вниз на подвір'я.

У головних дверях уже стояли учні й дивилися на вулицю. Там по втопаному снігу йшла маленька дівчинка в довгому піджачку, у зношених черевиках. У неї через плече на шкіряному паску висіла гармонія-акордеон. За нею йшов чоловік у сірому плащі з скрипкою в руках. Дівчинка грала і приспівувала. З її маленького ротика вихоплювалася пара.

Музики помітили дітвору і спинилися перед школою. Дівчинка хрипким, простудженим голосом почала співати про те, як татко пішов на війну (тоді саме шаліла на сході України страшна війна), а діточки лишилися самі, бо їхня мама перед тим умерла. Пісня була сумна, і дівчинка співала її так жалібно, що у наших хлопців аж сльози на очах заіскрилися.

Скрипаль у сірому плащі перестав грати, скинув з патлатої голови сірого капелюха і почав збирати милостиню. Дівчинка продовжувала грати. Її голі пальці, що ритмічно натискали білі клявіші акордеона, були сині, аж попухлі від морозу. Вона на хвилинку відірвала від клявіш руки й почала на них хухати. Та тут почувся сердитий голос скрипаля:

— Грай, грай! Чого перестала?

Дівчинка злякано глянула на нього і знову заграла невеселу пісню. Її очі були повні смутку.

Семенкові стало жаль цієї бідлашної дівчинки. Він рішив їй чимсь допомогти. Підступив ближче й простягнув канапку. Очі дівчинки блиснули радістю, вона взяла канапку і вже хотіла її вкусити, але тут до неї підійшов патлатий скрипаль. Сховавши зібрані гроші до кишені, він вихопив у дівчинки канапку.

— Грай, грай! Їсти потім будемо.

З сльозами на очах, дівчинка мовчки грала. Її журлива пісня розліталась по вулиці. Прохожі спинялися, давали скрипалеві гроші.

— Віддайте канапку дівчинці! — сказав Семенко. — Я їй дав. Вона голодна, хай з'їсть!

Скрипаль сердито глянув на хлопця.

— Вона грає, тепер їй нема коли їсти.

Але, помітивши, що школярі й прохожі дивляться на нього з неприязню, скрипаль добув з кишені канапку і дав дівчинці. Вона жадібно почала їсти. Набундючений скрипаль узяв її за руку, і вони пішли. Вулиця завирувала своїм звичайним життям. Знову заторохотів розбитий дзвінок. Діти з шумом побігли до своїх кляс. Семенко й Миколка постояли біля дверей, подивилися услід мандрівним музикам і також пішли до кляси.

Семенко сів на лавку, але образ малої музикантки не виходив йому з голови.

По закінченні навчання він прийшов додому й розповів про мандрівних музик своїй матері.

— Видно, дуже погана людина отой скрипаль! — зауважила мама. — А дівчинка бідна. Якби скрипаль був батьком дівчинки, він би з нею так не поведився.

Вночі Семенко бачив дивний сон, ніби десь він грав разом з незнайомою дівчинкою, вона — на акордеоні, а він — на скрипці. Слухати їх згромадились цікаві слухачі. Прокинувся Семенко, і першою думкою в нього було за всяку ціну відшукати бідну дівчинку, розпитати її, хто вона і як живе.

З того дня після навчання у школі Семенко разом з Миколкою стали ходити вулицями міста, розшукуючи музик. Побували на Личакові, на Замарстинові, обійшли багато знайомих і незнайомих вулиць. Та музик не знаходили.

Минуло кілька днів. І ось, вертаючись із школи, Семенко та Миколка зупинилися на Марійському майдані, бо якраз проїжджала через нього валка військових авт. Тут Семенко побачив мандрівних музик. Але серед них не було дівчинки, і не було отого скрипаля в сірому плащі. У Семенка знову зацеміло серце. Хлопці постояли, поки валка проїде, а потім побігли на Академічну вулицю. На пішоходах було повно людей. Вони пройшли засніженою алеєюкою поміж тополями і повернули в провулок. І тут Семенко побачив знайому дівчинку. Вона теж помітила його і усміхнулась. Якраз у цей час патлатий скрипаль збирав милостиню.

Семенко наблизився до дівчинки.

— Хочу тобі щось сказати!

— О, ні, ні! — злякалась вона. — Якщо дядько побачить, то наб'є мене. Іди собі, лиши мене в спокою!

Дівчинка продовжувала грати.

— Не бійся! Приходь до нас! Ось тут адреса!

— шепнув Семенко і поклав їй у кишеню аркушик паперу.

Дівчинка глянула на нього сумними очима і на знак згоди кивнула головою.

Була неділя. У коридорі дзеленькнув дзвінок. Семенків тато відчинив двері. Перед ним стояла маленька дівчинка. Він сягнув рукою до кишені й добув гроші.

— О, ні, ні!... Я прийшла... Один хлопчик дав мені свою адресу...

В цю мить задудніли швидкі кроки. Семенко почув голос дівчинки й вибіг у коридор.

— Це вона! — пізнав він. — Це та дівчинка, що я вам, тату, розповідав.

— Заходь! Будеш гостем! — привітливо запросив її тато.

Дівчинку повели в кухню. Тут було тепло. Семенкова мама якраз готувала обід. Вона спитала дівчинку:

— Як тебе звати?

— Наталя, — несміливо відповіла дівчинка.

— Роздягнись, помий руки і будеш з нами обідати!

Боязливо озирюючись довкруги, дівчинка скинула плащика, помила руки. Семенко подав їй рушника. Всі сіли обідати. Татко й мама розпитували дівчинку. Вона повеселішала і стала розповідати про себе:

— Я сирота. Мене взяв до себе той скрипаль. Він мені зовсім не родич, але я називаю його дядьком. Він навчив мене грати, і я тепер разом з ним заробляю на хліб. Дядько дуже суворий і часто мене б'є.

— А ти вмієш читати? — спитав Семенко.

— Ні! Дядько теж не вміє. Твою адресу мені прочитали люди.

Тут вона спохватилась:

— Мені вже пора йти додому! Дядько буде гніватись!

Вона встала і подякувала за обід. Семенкова мама завважила, що в дівчинки подерті панчішки й черевки, пішла в сусідню кімнату й винесла звідти нові Семенкові.

— Це тобі! Носи, бо я бачу, що ти зовсім боса!

Семенко теж побіг у кімнату і приніс дівчинці рукавички. Наталя раділа і дякувала.

— Ти заходь до нас, — запрошував дівчинку Семенко.

— Обов'язково заходь! — припрошував Семенків тато.

— На Рідзво ми влаштуємо ялинку, — сказала мама. — Прийди і побачиш, яка вона буде чудова!

— Добре! Прийду! — відповіла дівчинка і з радости мало не розплакалася.

Промайнуло кілька днів. Готуючись до Різдва, Семенкові батьки прибрали ялинку. Це була пишна-препишна ялинка, на ній горіли свічечки, висіли всякі забавки, пташки, грибки, горішки. На Святий-Вечір до Семенка прийшли колядувати його друзі. Всі вони були веселі, зарум'янені морозом.

В гостях у Семенкових батьків був інженер Котенко з дружиною. Семенко добре знав цього вусатого пана інженера. Він будував залізничні шляхи. Інженер Котенко колись брав його на залізницю й возив на паровозі. Семенко розповів інженерові про Наталю, і той попросив познайомити його з нею. Але от біда, Наталя обіцяла прийти, але чомусь більше не заходила. Видко, її суворий дядько не пускає.

Діти колядували. Коли раптом почувся дзвінок. Семенко кинувся до дверей. На порозі він побачив Наталю з акордеоном.

— Заходь! Ми тебе вже чекаємо, — взяв він дівчинку за руку й повів у кімнату до своїх друзів. Маленьку музикантку обступили всі й радо вітали. Вона сказала: — Христос рождається!

І раптом з її очей покотились рясні сльози.

— Чого ти плачеш? — спитав здивований інженер Котенко.

— Мене дядько побив, — жалілась вона. — У всіх є тато, мама, а я сирота, і немає в мене ялинки...

Інженер Котенко і його дружина підійшли до дівчинки, обіймали її, потішали й попросили за-колядувати. Вона не відмовилась. Заграла на акордеоні й заспівала: „Дивная новина, нині Діва Сина породила в Вифлеємі, Марія єдина...”

Закінчили колядувати. Наталя стояла розгублена.

— Ну, тепер сідаймо за стіл кутю їсти! — за-просила Семенкова мама присутніх у кімнаті.

На столі стояла миска, повна куті. Всі урочисто перехристились і почали їсти.

По вечері Наталя почала хвилюватись.

— Я вже піду!.. Дядько знову буде мене бити...

Тоді обізвався інженер Котенко. Він звернувся до Наталі з такими словами:

— Слухай, Наталочко! А чи не хотіла б ти стати нашою донечкою. Оця пані, — він показав на свою дружину, — буде твоєю доброю мамою,

а я — татом. Ми тобою заопікуємось. Ти не будеш ходити по вулиці грати, а підеш до школи вчитись. Аби тільки була добра, слухняна і нас щиро любила, як ми тебе полюбили.

— Ну, Наталочко, згідна? — запитала інженерова дружина.

Дівчинка від несподіваної радости не знала, що й сказати. Вона якось дивно засміялась і враз скрикнула:

— Так, я згоджуюсь! До дядька ніколи вже не вернуся!

Наталя припала до своїх нових батьків. Всі, що були в кімнаті, обступили щасливу родину інженера.

— Гей, як я тішусь! — вигукнув Семенко. — Я з тобою, Наталочко, разом до школи буду ходити. Ми будемо товаришами.

— Будемо товаришами! Дякую тобі! — промовила Наталочка.

— Ну, донечко, нам час іти! — сказав інженер Костенко.

Він і його дружина взяли за руку щасливу дівчинку й повели додому.

А за кілька днів Наталя разом з Семенком почала ходити в школу. І була вона дуже добра учениця, бо їй допомагали вчитись Семенко та його вірний друг Миколка.

Описані тут події відбуваються під час другої світової війни, коли німецькі армії просувалися вглибину України.

Пояснення: кирпатий піс — піс, задертий догори (snub posed); юрма, юрба — громада, великий збір людей (crowd); канапка — два кусні хліба або булки з покладеною між ними ковбасою, сиром і т. п. (sandwich); гайда! — вперед, руш! (let's go!); піджак — жакет (jacket); патлатий — пелехатий, з нестриженим і нечесаним волоссям (shaggy); милостиня — пожертва прошаків, жебраків, бідному або потребуючому (alms); бурчати — нарікати, невизначно говорити (grumble); набундючитися — насушитися, надутися (scowl, sullen, discontented, gloomy); завирувати — закрутитися (whirl); Личаків, Замарстинів — частини Львова (borough); валка — група возів, авт, танків, обоз (string of carts, echelon); щеміти — боліти, стискати болем або жалем (the heart bleeds); тупцювати — часто переступати з ноги на ногу (stamp the feet); пишний — чудовий, прекрасний (splendid, magnificent); родич — свояк (kin).

РОЗГАДАЙМО!

ЩО ЦЕ?

- Не їсть, не п'є, а ходить і б'є.
- Не їсть, не п'є, день і ніч кує.
- Вдень блідніє, а вночі ясніє.
- Має шкір сім, витискає сльози всім.

ЗАГАДКА - НЕДОМОВКА

Хоч всі їх часто бачать, Ніхто їх не полічить...
Та скільки їх — не знають, Це в небі — — — сяють.

ЯКИЙ ЦЕ ПАН?

Є в цій загадці „пан”, Цілість виростає
Перед ним є „тулі”, З малої цибулі.

ЛИСТОЧОК

Різдвяне оповідання з часів другої світової війни

Був собі чоловік і жінка. Не мали вони дітей. Одного дня жінка сиділа біля вікна, і на її волосся упав золотавий осінній листочок з дерева. Вона подумала: „Хотіла б я мати синочка з таким гарним волоссям, як цей листочок!”

І справді, в неї народився син з руськими кучерями. Йому дали ім'я Ярослав, але мама звала його Листочком, і ми теж будемо його так звати.

Листочок жив щасливо з своїми батьками. Його тато ходив працювати, мама готовила обід, а Листочок грався у своїй кімнаті іграшками, що їх мав без ліку. Мама щодня провадила хлопчика на прохід у садок.

За кілька днів перед Різдвяними святами напали на дім москалі-енкаведисти й заарештували маму й тата. Листочок з остраху сховався в комірці на подвір'ї, і його ніхто не побачив. Енкаведисти забили двері до хати цвяхами, щоб нікому не було можна ввійти досередини.

— Тепер масте свята! — сказав енкаведист перед відходом.

Московські енкаведисти — це лихі люди, що не люблять Бога й не хочуть, щоб хтось святкував народження Христа.

І так Листочок лишився сам. Він довго пла-

кав гіркими сльозами, стукав до дверей дому і чекав на батьків. Але ніхто не приходив. Настав вечір. Листочок обтер сльози, застібнув свій кожущок, натягнув на вуха шалочку, вийшов за ворота і пішов дорогою. Вийшов за село, де лежав глибокий сніг.

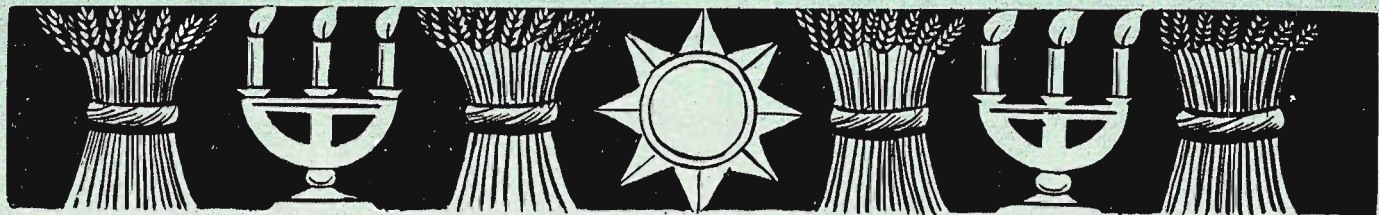
Листочок ішов і йшов, аж дуже втомився. Йому боліли ноги, а личко палив лютий вітер. Хлопчик зійшов на край дороги і сів відпочити. Під великим засніженим кущем було затишно, і Листочка став огортати сон. Поки заснути, він помолився Богу, а потім сказав:

— Ісусику, забери мене до себе! Я не маю тата, ні мами, ні хатки, щоб сховатися від морозного вітру. Дуже тебе прошу, забери мене!

Очі склеїлись, і він заснув.

Саме тоді над'їхав дорогою лісничий, що вертався з міста. Сани з'їхали на край дороги, і візник побачив у присмерку сплячу дитину. Лісничий скочив із саней і став будити хлопчика. Листочок розкрив очі, підніс голову, але запав знов у глибокий сон. Тоді лісничий узяв його на руки і поклав на сани під теплий кожух.

— Я привіз гостя на свята! — сказав лісничий до своєї жінки, входячи в кімнату.

Дружина доброго лісничого мала розкішне золоте волосся, наче янгол, але вона була сварлива жінка. Вона зараз же стала кричати, що це певно дитина заарештованих батьків, і тому її не можна держати в хаті. Коли про це довідаються енкаведисти, то заберуть їх усіх до тюрми.

— Ми не можемо викинути дитини на мороз! — сказав її чоловік і погладив кучері Листочка, що спав твердим сном.

— Нехай переночує, а завтра відвезеш його, нехай іде, куди хоче! Адже в селі скоріше можна сховати дитину, ніж тут.

Лісничий важко зідхнув. Йому було жаль дитини, але він знав, що держати її в лісничівці небезпечно. Сюди вже кілька разів заходили енкаведисти, допитуючись про бійців УПА, що мали в лісі свої табори.

Тим часом покладено хлопчика у вітальні на канапі.

Прокинувшись уранці, Листочок побачив велику ясну кімнату з галтованими завісками. Кругом стояли гарні крісла й вазоники з квітами. Кімнату освітлювало золоте соняшне проміння, що падало з великих вікон. Листочок швидко підвівся, взув черевики, що стояли побіч, і підбіг до вікна. З нього було видно дерева в срібній паморозі, а з другого вікна — поле, вкрите білим снігом.

Відчинилися двері, і в кімнату ввійшла незнайома жінка з золотим волоссям, що робило її схожою на янгола. Тепер Листочок був певний, що він на небі.

— Добридень! — сказав чемно Листочок.

— То ти вже встав! — промовила жінка, не відповівши на його привіт. — Це добре! Не люблю нікого будити, а ще більше виганяти з хати, але годі... Привіз тебе на клопіт!..

— Я знаю! — сказав Листочок.

— Що знаєш?

— То був Ісусик! Я просив його, щоб забрав мене. В мене боліли ніжки, я не міг іти далі й просив Ісусика, щоб забрав мене на небо, бо я не маю тата, ні мами, ні хатки...

— І забрав тебе Ісусик? — недовіриливо запитала жінка.

— Так, і заніс мене на небо. Чи він принесе

сюди також мою маму й татка? Попроси його, янголе, дуже тебе прошу! — і Листочок склав руки, як до молитви.

— Хіба ж я янгол? — спитала зніяковіла жінка.

— Так, — відповів Листочок, — таке волосся мають янголи.

Жінка засміялась, їй стало приємно, що вона схожа на янгола. І Листочок усміхнувся. Його гарне личко стало ще краще. Навіть тверде серце жінки зм'якло від цього. Коли ввійшов лісничий, щоб відвезти Листочка до села, вона сказала:

— Нехай ще сьогодні залишиться! Може завтра знайдемо якесь місце для нього.

Лісничий зрадив, бо йому дуже не хотілося вивозити дитину з хати. А втім, він радо залишив би хлопчика в себе, бо не мав своїх дітей, а хлопчик йому сподобався.

На другий день вони також не відвезли Листочка. Він був чемний хлопчик, і вони полюбили його. Ховали його від злих людей, як могли. Щоб хлопчика не побачили енкаведисти, виводили на двір лиш увечері. Тоді лісничий сам ходив з ним на прохід — не на дорогу, куди ходили люди з села до міста й назад, а стежкою попід ліс. Коли б навіть хтось надійшов їм назустріч, то вони завжди мали б час сховатися між деревами. Часом Листочкові здавалося, що він чує людський голос, свист, але лісничий казав, що то говорять ліс...

**

Листочкові жилося добре, але він не міг забути своїх батьків і рідного дому. Кожного вечора в молитві просив Ісусика, щоб повернув йому їх. Знав, що він не на небі, але вірив, що допоможе йому Ісусик.

— Це чудо Боже, що ми його побачили! Був би замерз на амінь... — говорив лісничий.

Одного вечора, коли Листочок з лісничим верталися з прогулянки додому, побачили вони на снігу сліди великих військових черевиків. Не встиг Листочок запитати, хто це був, як блимнуло світло одне, потім ще одне, і згасло.

— То певно вовки, ходімо геть! — сказав лісничий, і вони швидко завернули назад.

— Чому ви не стріляли? — запитав Листочок.

— Рушниця в мене не набита, — відповів ліс-

ничий. — А ти не кажи нікому, що бачив світло в лісі!

У наступні дні лісничий не брав з собою Листочка, а виходив увечері з хати сам. Листочкові було дуже сумно, він стояв біля вікна й дивився, як лісничий поволі зникав на стежці під лісом.

Одного разу Листочок побачив на полі кілька людських постатей, що скрадалися з лісу, ховаючись за дерева. У світлі місяця вони були подібні до тіней. Листочок подумав, що це йому ввижається, але все таки побіг і покликав жінку лісничого. Побачивши темні постаті, вона злякалася.

— Це наші пішли на місто! — сказала. Листочок запитав, хто це „наші”, але вона не відповіла і звеліла йому йти спати.

Листочкові приснилося, що хтось узяв його на руки і несе... несе... Він прокинувся і сів на ліжку. Його брала на руки — мама. І то не був сон! В хаті були невідомі люди, і з ними тато. Він також ухопив Листочка й підніс його високо вгору. Всі раділи.

Невідомі люди — то були українські повстанці. Вони повернулися з міста. Там вони здобули тюрму й випустили на волю людей, що їх замкнули енкаведисти. Тепер ці люди прийшли на свята

додому, бо це був саме Свят-Вечір. Лісничий запросив на Святу Вечерю Листочкових тата, маму і кількох бійців-повстанців. Усі разом змайстрували вертеп і прибрали ялинку. Листочок завішував на галузки кольорові кошички, що в них сиділи золотоволосі янголики з білими крильцями. Стіл був застелений вишиваною скатертю, а на неї поклали пахучий білий колач із свічкою всередині.

По вечері всі, господарі й гості, колядували біля ялинки. Потім один вояк сказав:

— Час нам у дорогу! Ми перепровадимо вас через кордон, бо тут вам не можна залишатися. Розбійники-енкаведисти знайдуть вас і знову заберуть...

І так Листочок пішов з батьками на чужину. Вони мусли покинути рідну землю, але вже ніколи більше не розлучалися.

Пояснення-словничок: Комірка — дерев'яний будиночок, де складають дрова або інші господарські речі; енкаведист — назва більшовицького поліцая; склеюватись (про очі) — заплющуватись; паморозь — іней (hoar-frost); на амінь — на смерть; блимати — мигтати, ледве-ледве світити, ясніти й гаснути наперемінно (to shimmer, to blink); зніковілий — збентежений, стурбований (embarrassed, anxious).

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

РІДНА ШКОЛА В АВЕЛЛЯНЕДІ-АРГЕНТИНА

Скрізь по широкому світі, де живуть українські діти, існують і українські школи. Така школа існує і в Авеллянеді, в Аргентині. Шкільний рік починається в квітні. При школі діє дитячий садок. Навчання в школі триває шість років. Діти вивчають українську мову, історію, географію й природу України, релігію, спів і народні танці. Вчать дітей дві вчительки — Климентина й Лідія Атаманюк.

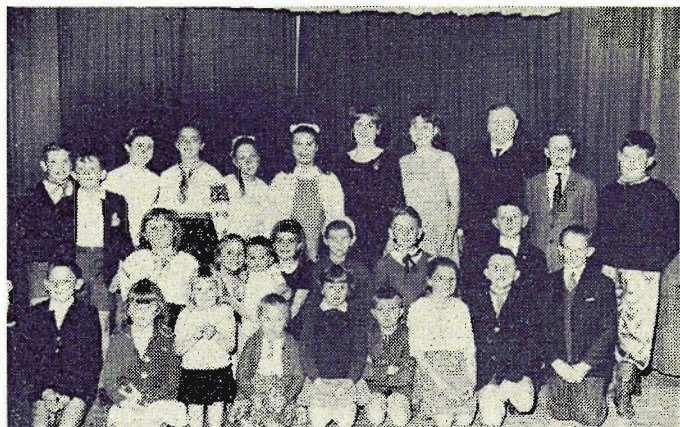
Крім навчання, яке відбувається в суботи по полудні, діти під проводом своїх учительок приготують різні імпрези, як свято на честь Т. Шевченка, Лесі Українки, Свято Матері, Свято Весни, гостину св. Миколая. Діти беруть участь також у різних концертах і імпрезах, влаштовуваних громадянством. З великим успіхом виконали вони п'єсу Марійки Підгірянки „В чужім пір'ю”. В улаштуванні цих імпрез допомагає шкільний Батьківський Комітет.

На світлині діти Рідної Школи в Авеллянеді під час лекції під проводом учительок Климентини й Лідії Атаманюк.

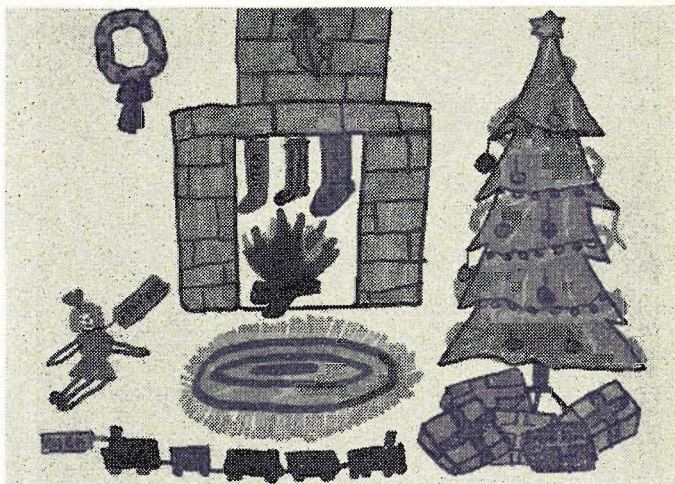

На цій світлині діти відзначають День Матері. Свято приготувала К. Атаманюк.

А ця світлина зроблена з нагоди закінчення шкільного року.

КУТОК ЮНИХ ТАЛАНТІВ

Гостина Діда Мороза (Санта Клос)

Поклін Трьох Царів Новонародженому

Ці два малюнки прислала нам читачка „Веселки” Раїна Стебельська, 11 років, з Торонта, Канада.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

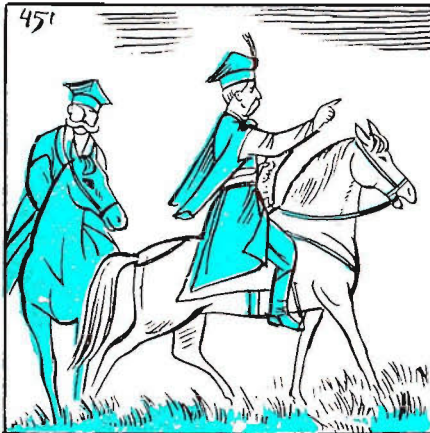
Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE BOHDAN, KOZAK-SORCERER

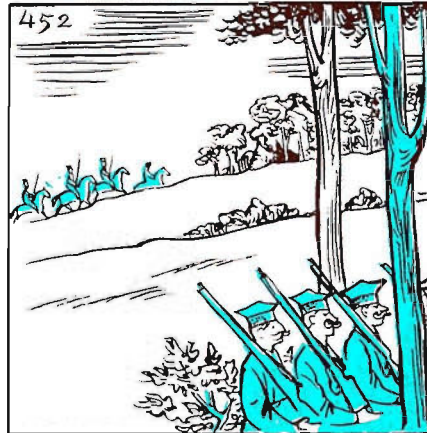
РОЗДІЛ XXIX: ОБМАН

CHAPTER XXIX: DECEPTION

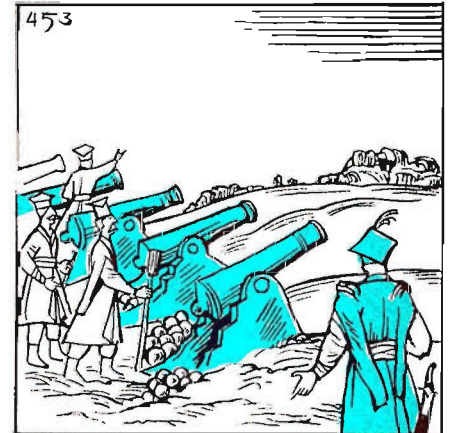
З „бойовим пляном Хмельницького” в руках польський полковник дав наказ починати бій.

With “Khmelnysky's battle plans” now in his hands, the Polish colonel gave orders to start the attack.

— У цьому лісі має бути засідка козацької кінноти. Наша кіннота і піхота візьмуть ворога в два вогні.

“The Kozak cavalry has set up an ambush in this forest. Our cavalry and infantry will catch the enemy in a cross-fire.”

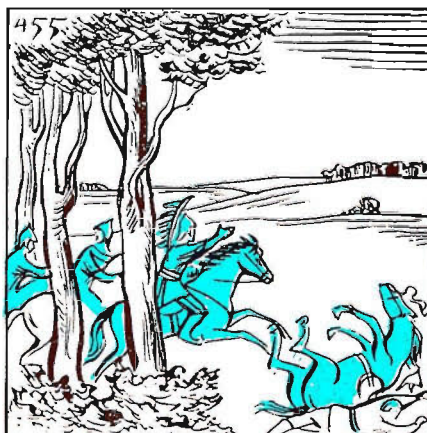
— Як виполошимо недобитки ворога з лісу, хай його викінчать вогнем наші гармати!

“And our cannons will finish off whatever is left of the enemy force once it is chased into the open!”

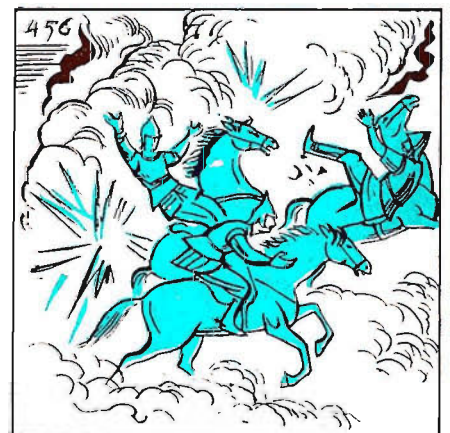
Піхота зустрілася в лісі з кіннотою і, думаючи, що це козаки, сипнула на неї вогнем рушниць.

The infantry spotted the cavalry in the forest and, thinking that this was the Kozak unit, met them with gunfire.

Кіннота кинулась утікати і в переполосі вискочила з лісу.

The cavalymen started to run, and in the confusion emerged from the forest into the open.

Думаючи, що це втікають козаки, польські гармати почастували зласну кінноту кількома сальвами розривних куль.

The Polish gunners, seeing what they thought were the remnants of the Kozak cavalry, sprayed them with shrapnel fire.

(Продовження буде)

(To be continued)